

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
Srijeda,
18. ožujka 1953.
Izlazi tjedno
God. II. Broj 31
Cijena 5 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

TITO U BRITANJI

Posjet predsjednika FNRJ maršala Tita Veljkoj Britaniji mnogo će pridonijeti jačanju prijateljskih odnosa između naroda FNRJ i britanskog naroda. Izvršit će se razmjena mišljenja između najviših predstavnika dviju zemalja kojih su narodi u dva svjetska rata bili saveznicij u borbi protiv zajedničkog neprijatelja. Naročito značenje ima savezništvo između zemalja u ratu protiv fašizma. Realna britanska politika prva je na Zapadu (i uopće) shvatila praktičnu vrijednost — u borbi protiv fašističkih prosljeda — one divne snage, koju su narodi Jugoslavije pod vodstvom Tita stvarali iz ničega. Britanija je u ratu pružila i znatnu materijalnu pomoć. Poslije rata bilo je izvjesnog ne shvaćanja naših nacionalnih interesa i našeg puta. Ali 1948. godina čest je pokazala svijetu da je nemoguće zatrti partizanski duh slobode i nezavisnosti naroda titovske, socijalističke Jugoslavije.

Čitav napredni svijet, i čitav britanski narod ponovno su se mogli uvjeriti da u narodima Jugoslavije imaju vjernog druga u borbi za očuvanje mira a protiv staljinske agresije, koja je smijenila poraženu hitlerovsku. Jedini uvjet koji je Jugoslavija postavila je: postupanje u duhu Povelje UN, tj. razvijanje suradnje između velikih i malih na bazi ravnopravnosti i uz puno poštovanje nezavisnosti i slobode svakog naroda. Od toga uvjeta socijalistička Jugoslavija ne će nikada odstupiti.

Britanska vlada i javnost znaju da je Jugoslavija postala u Evropi jedan od naj snažnijih bedema protiv agresije, da ima danas momentalno najjaču vojsku u Evropi, što je sve rezultat neizmjerne ljubavi naroda Jugoslavije prema svojoj slobodi i nezavisnosti, i miru u svijetu. Nedavno sklopljeni sporazum između Jugoslavije, Grčke i Turske potvrdio je odlučnost i napore Jugoslavije da mir brani u zajednici sa slobodnim narodima. Oni znaju da sve to narod Jugoslavije postiže vlastitim teškim naporima i da su zahvalni za svaku prijateljsku pomoć, a za koju opravdano smatraju da je zaslužuju, jer rade neselbično i za

opće dobro, za mir. Britanski narod, iako i sam u znatnim teškoćama, zajedno s USA i Francuskom pruža tu pomoć.

Predsjednik Republike razgovor će s gosp. Churchillom i gosp. Edenom o najvažnijim međunarodnim pitanjima. Da li će biti riječi o formalnom sporazumu još se ne zna. Drug Tito smatra da to nije bitno, i kaže: »Glavno je da izmijenimo mišljenja, da se obostrano upoznamo sa stvarima u pojedinim međunarodnim pitanjima i pitanjima koja tangiraju dvije zemlje i da tu postignemo izvjesnu suglasnost.«

Svakako da će među pojedinim pitanjima biti razmotreno i pitanje Trsta, odnosa između Jugoslavije i Italije. Eden je na povratku iz Sjedinjenih Država izjavio da se nada poboljšanju odnosa između Jugoslavije i Italije. Nema sumnje da će i ovom prilikom predsjednik FNRJ jasno iznijeti stav naše zemlje i izraziti njenu spremnost za poštenim sporazumom.

Isključivo svojom krivnjom talijanska politika zapala je u slijepu ulicu. Mjesto sporazuma s Jugoslavijom Italija ucjenjuje sile Atlantskog pakta da izvrše pritisak na Jugoslaviju. Pokušaj talijanske vlade da spriječi uspostavljanje pravnih odnosa između Jugoslavije, Grčke i Turske jasno je propao. Slijepa mržnja na Jugoslaviju očito se osvećuje. A za to su sami krivi. I danas kada je predsjednik FNRJ u prijateljskom posjetu Velikoj Britaniji njihova štampa ne može a da ne sikće na našu zemlju i osobno na Tita. Svakome je danas vidljivo da Italija takvim svojim stavom samo slabi snage koje se suprotstavljaju agresiji. A pokazalo se, da pokušaji da se Italiju zadovolji na račun nacionalnih interesa Jugoslavije samo potpaljuju bolesnu imperijalističku maštu talijanskih vrhova.

Naš narod živo prati posjet druga Tita Londonu. U tome vidi jedan od dokaza o velikom ugledu i velikoj ulozi koju naša zemlja ima danas u svijetu, u tome vidi dokaz da Jugoslaviju i Britaniju vežu mnogi zajednički interesi, a naročito zajednički interes da se očuva mir.

Titova štafeta planinara

Planinari Jugoslavije i ove godine će putem svoje štafete uputiti pozdrave predsjedniku Republike maršalu Titu za njegov 61. rođendan. U ovogodišnjoj štafeti učestvovat će sva planinarska društva u NR Hrvatskoj pa prema tome i naše društvo.

Štafeta planinara polazi iz Zadra 18. ov. mj. i stiže u Benkovac istog dana. Štafeta, međutim, stiže u naš grad 19. ov. mj. u 17 sati. Šibenski planinari, kao i građanstvo pripremaju doček štafeti. U gradu će štafeta prenočiti u šatoru, koji će za ovu svrhu biti podignut u parku Ivana Gorana Kovačića, a 20. ov. mj. u 5 sati ujutro šibenski planinari nose štafetu do Trogira. U Trogiru štafetu preuzimlju članovi planinarskog društva »Kozjak« iz Kaštel Sućurca te je nose do Splita. Na vrhu Kozjaka ona se pridružuje štafeti planinara Jugoslavije te zajednički produžuju za Split gdje stižu 21. ov. mj.

Građani Šibenika svečano će dočekati i pozdraviti štafetu koja, kako je već rečeno, stiže u naš grad u četvrtak 19. ov. mj. u 17 sati. Oni će i ovom prilikom preko planinara izručiti svoje borbene i toplendne pozdrave voljenom drugu Titu prigodom njegovog 61. rođendana.

SASTANAK KOTARSKOG KOMITETA SK

Rad u narodu - važan zadatak

Na sastanku Kotarskog komiteta Saveza komunista koji je održan 11. ov. mj., sekretar drug Pere Skarica je posebno govorio u ulozi članova SK u Socijalističkom savezu radnog naroda. Raspravljalo se o pripremama za izbore općinskih komiteta u Rogoznici, Zlarinu i Primošenu, a podvučen je i značaj popisa stanovništva. Na kraju su doneseni i zaključci.

Na ovom sastanku u centru pažnje nalazilo se pitanje uloge članova Saveza komunista koju oni imaju u Socijalističkom savezu radnog naroda. Iz Statuta SKJ očito se vidi koja je dužnost komunista u masama. Međutim, postavlja se pitanje koliko su zapravo komunisti u osnovnim organizacijama upoznati sa tim dužnostima. A isto tako kako i koliko osnovne organizacije SK i njeni članovi proučavaju Statut. Svakako da ima i takvih organizacija koje nisu mnogo učinile na proučavanju Statuta. Onda je i razumljivo da je shvaćanje komunista u tim organizacijama pogrešno u odnosu na njihovu ulogu u masama. Nepoznavanje Statuta dovodi, pored ostalog, do toga da pojedini članovi SK nameću svoju volju i u neku ruku gospodare u masovnim organizacijama i društvima.

Među ostalim je podvučeno, da upravo u ovim promijenjenim uslovima mora doći do punog izražaja uloga Saveza komunista. U oživljavanju političkog rada osnovnih organizacija SSRN i to proučavanjem materijala sa IV. Kongresa SSRNJ,

u prvom redu moraju prednjačiti sami komunisti. Oni se ieno moraju zauzeti u radu osnovnih organizacija SSRN da bi se zaostajala borba protiv kulturne zaostalosti. Pri tome radiju na okupljanju širokih masa za prosvjećivanje, kao i za pozivanje socijalističke svijesti građana. Vrijednost i rad svakog komuniste, istaknuto je na sastanku, mjerit će se upravo po tome koliko i kako radi u masovnim organizacijama odnosno u masama. Na području općine Tijesno, iznio je drug Koko Prkić, postoji pogrešno shvaćanje nekih pojedinaca koji misle, da oni danas nisu potrebni kao članovi SK, jer ne ipogu raditi kao ranije, što naročito dolazi do izražaja u Betini. Tu postoji grupa ljudi koja pokušava da preko sastanaka organizacije SK određuje zaključke i odluka ostalih organizacija. On je istakao jedan problem u Pirovcu gdje žene ne učestvuju u radu, te je mišljenja da bi se situacija sigurno popravila kad bi sami komunisti poklonili veću pažnju za politički rad žena.

O ulozi komunista u masovnim organizacijama govorio je i drug Srećko Bječić. On je naročito podvukao da je potrebno stajati i uporno raditi na otklanjanju starih i preživjelih metoda, koje i danas hoće da provode u praksi neki drugovi. Predložio je, da svi članovi SK prate stalno našu štampu, jer će na taj način brže i bolje shvatiti svoju ulogu u današnje vrijeme.

Usvojen društveni plan i budžet kotara za 1953. g.

Na zajedničkoj sjednici Kotarskog vijeća i Vijeća proizvođača, koja je održana 16. ov. mj., raspravljalo se o važnim zadacima Narodnog odbora kotara. Skupština, kojoj je predsjedavao drug Nikola Spirić, predsjednik NO-a kotara, trebala je donijeti niz veoma važnih odluka.

U prvom redu najviše vremena utrošeno je na presudu odluke društvenog plana i budžeta za 1953. godinu. U diskusiji, u kojoj su učestvovali mnogi od prisutnih odbornika, donijeto je niz korisnih prijedloga o izmjeni prvobitne odluke društvenog plana, a što je analogno tome i budžet pretrpio neke izvjesne korekture. Tako je na području gradevinarstva odlučeno da se predviđena suma od 80 miliona, a koja se ima utrošiti za podizanje mosta kod Skradina, smanji za 10 miliona dinara. Isto tako jednoglasno je prihvaćen prijedlog druga Nikole Spirića da se 1 milion dinara utroši za uređenje Slapova Krke. Najduže se vodila diskusija oko pitanja izgradnje školskog prostora, pa je na kraju zaključeno da se od predviđene sume od 4 miliona za izgradnju osmo-

godišnje škole u Pirovcu utroši 2 miliona dinara, dok se ostali dio utroši tamo gdje već postoji inicijativa za izgradnju ili popravak školskih zgrada na selu.

Pored ove, jednoglasno je usvojeno još niz odluka kao ona o preuzimanju nekih poduzeća republičkog značaja pod upravu NO-a kotara, zatim rješenje o izmjeni broja odbornika u općinama Zlarin, Vodice, Tijesno, Primošten, Rogoznica i Šibenik-yanjski, odluka o raspisivanju izbora o dopuni broja odbornika u novoformiranim općinama Primošten i Rogoznica, kao i rješenje o organizaciji administrativnog aparata i sistematizaciji radnih mjesta u NO-u kotara. O ovoj točki naročito je bila vodena živa diskusija o pitanju postavljanja referenta za narodno prosvjećivanje. Ipak je na kraju prihvaćeno prvobitno rješenje o ovom pitanju.

Ova posljednja sjednica jasno ukazuje da su naši odbornici ozbiljno shvatili važnost svih zadataka koje im je narod povjerio, a što se najbolje zaključuje iz mnogih dobrih i korisnih sugestija.

TKO VRŠI PRITISAK NA VJERNIKE

Neprijateljski dio katoličkog klera sada se napreže da za svoju protunarodnu i protudržavnu aktivnost iskoristi i popis stanovništva, odnosno rubriku »odnos prema vjeri«.

U čemu se to ispoljava?

Nedavno je splitski biskup Bonifačić u jednoj okružnici svom svećenstvu naveo da je cilj popisa stanovništva, da bi se što više vjernika odreklo vjere.

Biskupski ordinarijat u Šibeniku, kojem je na čelu presvjetli biskup Banić, a uza nj i njegov alter ego don Ante Radić, jedva je dočekao da i on uputi svećenstvu i vjernicima na svom području svoju okružnicu e da bi se na dan popisa tobože mogli odhrvati sotoni i istrajati u svojoj vjeri.

Nitko ne poriče da starješine bilo koje vjerske zajednice u našoj zemlji imaju pravo da se obraćaju vjernicima s pozivom da ispunjavaju svoje vjerske dužnosti. Ali naravno nije stvar u tome. Pitanje se postavlja drukčije:

Da li starješinstva vjerskih zajednica imaju pravo da vrše pritisak na savjest svojih vjernika, a i ostalih građana za koje neopravdano smatraju da bi trebali biti njihovi vjernici samim tim što su od rođenja ili kasnije upisani kao članovi njihove vjerske zajednice, što oni stvarno više nisu. I drugo, da li imaju pravo da neposredno ili posredno, otvoreno ili uvijeno koriste svoje obraćanje vjernicima za klevetanje narodne vlasti.

Kazumljivo je da nemaju pravo ni na jedno ni na drugo. Jedno i drugo zakonom je zabranjeno. A osim toga nemaju na to ni moralnog prava, jer im vjernici nisu to dozvolili u svoje ime, budući da ne smatraju da njihova pripadnost katoličkoj vjerskoj zajednici povlači za sobom i bilo kakav nelojalan ili neprijateljski stav prema narodnoj vlasti za koju su se borili i pali mnogi od njihovih najbližih, i za koju su i oni sami dali svoj obol u NOB-i. Naprotiv, vjernici kao građani svoje zemlje smatraju da njihova politička pripadnost i patriotizam treba da budu nezavisni od njihova vjerskog uvjerenja.

Kako se vjernicima obraćaju biskup Banić i don Ante Radić?

Oni ih eto »upozoravaju«, da će svaki onaj vjernik koji bude »zanijekao« vjeru time ne samo teško sagraješiti, već će i »upasti u kaznu izopćenja«. Takvi bi bili odmetnici od Isusove crkve i ne bi se mogli »spasiti«, jer su zanijekali Isusa pred ljudima (na zemlji) pa ni on njih ne će priznati pred svojim ocem (na nebu), nit ih primiti sebi u raj.

Stvar je svakog vjernika da postupa prema svojoj savjesti i svom vjerskom uvjerenju, njegovo je da li će u to vjerovati ili ne.

Međutim, svaki građanin naše zemlje ima puno pravo na slobodu savjesti i slobodu vjeroispovjesti, koje mu je zajamčeno Ustavom. I naše društvo kao cjelina i s pravne i s moralne strane ima puno pravo da zahtijeva, da sloboda savjesti svakog građanina bude poštovana, da bude slobodna od pritiska i straha.

Zato ni biskup Banić ni don Ante Radić ni biskupski ordinarijat nemaju pravo da vrše pritisak na vjernike prijeteći im izopćenjem i mukama paklenim, kao ni na one, koji, iako upisani kao pripadnici katoličke vjerske zajednice, stvarno već odavno ne pripadaju ni jednoj vjerskoj zajednici, pa ni katoličkoj.

Dakle i oni sa vjerom i oni bez vjere imaju puno pravo da inače, pa i na dan popisa stanovništva slobodno iskažu svoje uvjerenje.

Biskup Banić i don Ante Radić vrlo dobro znaju da komunisti i ostali građani koji sebe smatraju ateistima ne će ni na koga vršiti pritisak da bi zanijekao svoje vjersko uvjerenje. Znaju da bi to još manje mogla činiti narodna vlast, koje je dužnost upravo suprotno t. j. da osigura slobodu savjesti i slobodu vjeroispovjesti svim građanima. Znaju da je popis jedna sasvim tehnička mjera naše države kojoj su potrebni podaci (pokazatelji) o materijalnoj snazi zemlje i socijalnoj strukturi stanovništva, bez čega suvremene države ne mogu poduzimati uspješne mjere za daljnji razvitak privrede, narodnog zdravlja i t. d., da je u tom sklopu važno utvrditi i kretanje religije kao još uvijek veoma važnog socijalnog fenomena, odnosno koliko građana pripada pojedinim vjerskim zajednicama, ili vjeruje ali ne pripada ni jednoj vjerskoj zajednici, ili uopće nisu religiozni. Znaju da će od tog popisa imati korist i same vjerske zajednice, jer će dobiti točniju sliku koliko imaju sljedbenika.

Da, oni to sve znadu, pa ipak postupaju tako što prijete svojim vjernicima i zbuñuju ih prikazujući im popis stanovništva i ono pitanje »odnos prema vjeri« kao djelo samoga nečastivoga, možda novog Nerona, kao da će na dan popisa biti razapeti pa treba da spasavaju ili dušu ili tijelo, da se prklone ili carstvu nebeskome ili carstvu zemaljskome. Ta rabota biskupa Banića i don Ante Radića i njima sličnih u gradu i na našem kotaru nije ništa drugo do čisti proizvod vatikanske kuhinje, a koju tako revno i ponizno obavljaju oni, njeni agenti, ali ne u vjerske već u političke svrhe s ciljem da lažima i klevetama o progono vjere, o pritisku komunista (Nastavak na 2. strani)

POVODOM POPISA STANOVNIŠTVA

Tko vrši pritisak

(Nastavak za 1. strane)

i države na vjernike diskreditiraju socijalističku Jugoslaviju pred demokratskim čovječanstvom, da u tu podlu kampanju obmanom uvuku i vjernike u drugim zemljama koji demokratski misle i ne pada im ni na pamet da spriječavaju razvitak naše zemlje, već je poštuju i cijene, ili je u najmanju mjeru ostavljaju na miru. Ta gospoda (kad je o tom riječ onda Vatikan umije namigivati i SSSR-u) ponovno uspostavi nešto slično tzv. NDH, koju su ustaški i vatikanski ideolozi za porugu i vjeri i ljudskoj pameti i osjećajima drsko nazvali božjom državom (Civitas Dei).

Odjek te njihove »pastirske brige« su propovijedi nekih župnika u kojima su, pošto su je pročitali vjernicima, komentirali okružnicu biskupskog ordinarijata. Te propovijedi su na istoj liniji, ali s tom razlikom, što njihovi izrazi nisu uvijek ugladeni kao u okružnici ordinarijata. Izbiya u njima još više zlobe, ograničenosti, fanatizma i netrpeljivosti prema svemu što nije vatikansko. Za njima se kao trabanti vuku kojekakvi političari, ustaški elementi i slična roba. Svi oni šušaju pojedincima oko glave i nametljivo, nekom bezobrazno, a nekom u rukavicama (kako kome) nameću onaj prikriveni smisao okružnice ordinarijata t. j. harangiraju protiv narodne vlasti, šapuću o promjenama koje će »sigurno nastupiti«, pa će tada odgovarati svi oni koji budu prilikom popisa »zanicali viru«.

Zaista gospoda iz biskupskog ordinarijata znaju kako treba postupiti da bi ih njihovi »povjerenici« na terenu ipak dobro shvatili.

No shvatili smo ih i mi i to ne od danas. Narodna vlast i progresivne snage u našoj zemlji ne će im dati prilike da svoj bolesni fanatizam i mržnju protiv napretka ispolje u nekakvom mučeništvu, koje oni osobno možda čak i priželjkuju. Ne samo da je prošlo doba Nerona, nego prolazi i doba katoličke netrpeljivosti, jer velika većina vjernika baš po svojoj savjesti ne može da slijedi Vatikan na tom putu vjerske netrpeljivosti i borbe protiv napretka. Naročito to ne mogu katolički vjernici u našoj socijalističkoj zemlji, u našem gradu i na kotaru, koji ravnopravno s pripadnicima drugih vjera i svim ostalim građanima grade svoju bolju budućnost i vole svoj narod čiji su sastavni dio.

Narod uz pomoć vlasti podiže školu

Kako smo već objavili u Pirovcu se podiže nova školska zgrada. U prošlu nedjelju čitavo selo je učestvovalo u dobrovoljnim radovima na izgradnji škole. Angažirana su bila i sva raspoloživa zaprežna kola, tako da je toga dana na gradilište bilo prebačeno preko 100 ma kamena.

Na posljednjoj sjednici Kotarskog vijeća za ove radove je odobren kredit u visini od 2 miliona dinara. Ova novčana sredstva omogućit će normalno odvijanje radova, a prema mišljenju stručnjaka ona su dovoljna da se školska zgrada stavi pod krov.

Pripreme za izbore radničkih savjeta

Jedan dio poduzeća na području našeg grada i kotara održat će izbore za nove radničke savjete u toku ovog mjeseca.

U vezi ovih izbora izvršene su i izvjesne pripreme. Tako je Mjesno vijeće održalo jedno savjetovanje sa predsjednicima sindikalnih podružnica radničkih savjeta i upravnih odbora, na kojem se raspravljalo o političkim i tehničkim priprema-

ZLOUPOTREBA VJERSKIH OSJEĆAJA NARODA

31. ožujka o. g. po drugi put iza II. svjetskog rata izvršit će se popis stanovništva na cijelom teritoriju FNRJ. Oko priprema popisa iskrsla su mnoga pitanja i predložena različita rješenja, koje je drug Moša Pijade opširnije obrazložio u svom članku: »O popisu stanovništva« (»Borba« od 21. siječnja 1953. g.). Među ostalim, drug Moša Pijade se najviše u svom članku zadržao na dva pitanja, koja su sadržana u ribrikama popisa, a to je: »narodnost« i »odnos prema vjeri«. To posljednje pitanje je novina u ovom popisu, na čemu se drug Pijade posebno zadržao, baš radi toga, što je to jedno pitanje koja je prilikom svih rani-

jih popisa stanovništva bilo neriješeno. Bilo je neriješeno radi toga, što pripadnicima drugih vjera (osim pravoslavne i rimokatoličke vjere), kao: muslimanima, jevrejima, a da i ne govorimo o bezvjercima, nije omogućavano da slobodno izraze svoju vjersku pripadnost, odnosno odnos prema vjeri, već se to miješalo sa nacionalnosti i slično. Međutim, ovaj popis, vršit će se potpuno demokratski, jer će se omogućiti svima puna sloboda u iskazu vjerske pripadnosti, odnosno odnosu prema vjeri.

Međutim, neprijateljski elementi na čelu sa jednim djetelom katoličkog klera svijesno i smišljeno hoće i nastoje da izvrnu smisao i suštinu popisa stanovništva, te po svaku cijenu hoće, da svojim vjernicima prikažu taj zakoniti državni akt kao opasan po vjernike, čime tobože država hoće da prisili narod na odricanje od vjere i boga.

U takovom tumačenju značenja i svrhe popisa stanovništva izgleda da do sada prednjači fra Joakim Friganović, gvardijan Visovačkog samostana. Fra Joakim Friganović u nedjelju 22. veljače o. g. na redovitoj nedjeljnoj misi u Rupama drži dva sata propovjed vjernicima (što nije uobičajeno uzeti toliko vremena za jednu propovjed), koju je uglavnom posvetio »obrazloženju« popisa stanovništva i značaju popisa. On započima svoje »obrazloženje« riječima: »Dragi kršćani, prvi travnja o. g. bit će popis tko je katolik a tko nije. Tu će se vidjeti tko je za boga, a tko nije« i t. d. On dalje govori: »U selu ima 5—6 kukavica, koji ne će da krste djecu u crkvi, znamo ih koji su, što će oni nama« i slično. Ovakove riječi visovačkog pastira pobudjuju na ustačke uspomene kod njegovih vjernih saradnika — ostataka ustaških pripadnika, kao što je Paic Ante Josin iz Rupa i njemu slični, koji kao »aktivni agitatori« objašnjavaju »poruku vjernicima« od strane »pastirskog oca« fra Friganovića. Oni po selu kritiziraju naš Zakon o zabrani vjeronauka u školama, da crkva u našoj zemlji nema slobode. Govore po selu kako je crkva sada pobijedila, da je našu vladu na to prisilio novi predsjednik SAD

Eisenhower, da će tim bezvjernicima zabraniti sahranu na groblju gdje se ostali kršćani sahranjuju i t. d. I otac Friganović je to pitanje toliko zaoštrio da je popis stanovništva u Rupama postao predmetom opće diskusije među narodom, ali ne u smislu jedne demokratske i socijalističke mjere u odnosu na slobodno izjašnjenje i iskaz prema vjerskoj pripadnosti, nego se govori po Friganovićevu tumačenju: »Tko će bogu, a tko vra- gu«.

Pogledajmo kakva je politička pripadnost tih pripovjednika i dušobrižnika na čelu sa ocem Friganovićem, pa će nam biti jasno sa kojim ciljem oni ovako »tumače« i izvrću smisao naših zakona i propisa, a naravski po svom društvenom pogledu od takovih se ne može ništa drugo ni očekivati. Fra Joakim Friganović je još u početku NOB-e od strane splitskog provincijala Grabića među ostalih petnaest fratara splitske provincije bio predložen za ustaškog dušobrižnika, u rang u stajnika ustaških formacija. Jasno nam je, da se ovakove funkcije nisu davale manje povjerenim licima u ustaškoj NDH, već samo onima koji su bili u stanju da vjerno služe Paveliću, Stepincu i ostalim ratnim zločincima. Vjerovatno je, da je fra Friganović kao »prokušani borac« kroz prošlost isto tako ostao i dalje vjerman svojoj ideologiji i rukovodstvu šibenske biskupije na čelu sa Banječem, Radićem i Arnerićem, sa čim je i sebi osigurao položaj gvardijana visovačkog samostana. Njegove riječi ne izlaze kroz usta poštenih i socijalizmu odanih vjernika, već kroz usta onih elemenata, koji su kao aktivni ustaše i njihovi agenti bili u toku rata vjerni sluga Friganovića i ostalih ustaških funkcionera.

Dakle, iz ovog se vidi da je onaj dio katoličkog klera kao što su to Radić, Banić, Friganović i njima slični, ostao čvrst pri svom neprijateljskom radu protiv socijalističkog društvenog uređenja FNRJ, i pošto-poto hoće i upotrebljavati sve forme i sile da izazovu pomutnju među narodom, koristeći pri tom vjerske osjećaje i neprosvjetčenost jednog dijela narodnih masa. Ivan Babić

Izgradnja Jadransko-turističke ceste

U vezi planiranog konačnog dovršenja Jadransko-turističke ceste Rijeka-Kotor potrebno je utvrditi definitivnu trasu te ceste u predjelu oko Šibenika. Naime, jedino na potezu Martinska-Dolac turistička cesta je prekinuta i vozila, se prebacuju pomoću splavi. Održavanje splavj je kod malog prometa skupo, a kod velikog prometa ona je spora i neefikasna. Radi rješavanja tog problema Uprava za puteve u Zagrebu dostavila je NO-u gradske općine studiju Ing. B. Bonacija, koji predlaže tri varijante ceste na sektoru Vodjce-Šibenik-Jadrinovac. Na sastanku zainteresiranih faktora u predsjedništvu NO-a gradske općine, kome su prisustvovali predstavnici Komande JRM i uprave Luke, gradskih industrijskih i građevinskih poduzeća i predstavnik Urbanističkog instituta u Zagrebu Doc. Ing. D. Boltar, nakon svestrane diskusije ocijenjene su predložene varijante, te je na osnovu toga, upućena pretstavka Upravi za puteve u Zagrebu, Donosimo mišljenja iznešenih u pretstavci, kako bi se naši građani upoznali sa ovim važnim problemom Šibenika.

Prva varijanta studije odvaja se sa ceste pred Martinskom i prelazi mostom na ulazu u kanal sv. Ante (kod vile »Moj mir«) u predio Paklina i dalje prelazeći ušće Morinja spaja se kod Jadrinovca sa turističkom cestom za Split. Ta varijanta jednoglasno je odbačena iz više razloga. Najprije prolazi kroz područja vojnog značaja, zatim podizanje mosta na visini od 35 metara sa raspoloživim tehničkim sredstvima otežalo bi za vrijeme gradnje ulaz u šibensku luku, koja je danas u svom punom razvoju. Osim toga, ova varijanta prolazi mimo grada i slapove Krke, umjesto da vodi turiste kroz turističke objekte, te uslovljava i dalje postojanje splavi Dolac-Martinska. U pogledu, pak povezivanja industrijskog Šibenika sa svojim privrednim zaledem (Ravni Kotari) upravo je bez ikakove vrijednosti.

Drugu varijantu ceste su svi učesnici sastanka jednodušno prihvatili kao najpovoljniju. Ona od Vodica ide preko Zatona na kanjon Krke, preko Triske ili sv. Josipa mostom prelazi kanjon, ide kroz Šibenik, Ražine i preko ušća Morinja, te se kod Jadrinovca spaja sa turističkom cestom za Split. Ova varijanta je svega 4 km duža od prve trase, a inače ima sve prednosti pred prvom varijantom. Ona ne ugrožava ulaz u šibensku luku, isključuje daljnju upotrebu skele, vodi turiste kroz do sada skoro sasvim nepoznat, jedinstven i impresivan kanjon Krke, koji bi uz slavu predstavljao jednu od najatraktivnijih točaka Jadransko-turističke ceste. Zatim ova trasa predstavlja najbolje i najpotpunije rješenje saobraćajnog povezivanja grada sa svojim privrednim područjem Ravni kotarima, kao i sa no-

vom industrijom u Ražinama, što je svakim danom sve aktuelnije zbog naglog razvoja Šibenika u industrijski centar.

Treća varijanta, tj. sadašnje stanje sa prebacivanjem pomoću splavi Dolac-Martinska, po ocjeni svih zainteresiranih, kao i same studije, može biti samo privremenoj karaktera. Ali kako će još za neko vrijeme to ostati jedina prolazna točka turističke ceste u ovom predjelu, trebalo bi odmah pristupiti poboljšanju tog prijelaza, t. j. osiguranju još jedne splavi, tako da bi po jedinu splavu stalno stacionirala i u Docu i na Martinskoj. Također treba odmah pristupiti izradi projektnog elaborata prihvaćene druge varijante, kako bi se moglo čim prije započeti s izgradnjom definitivne trase Jadransko-turističke ceste u ovom predjelu. Ing. Lj. K.

Kako se vrši popis stanovništva

stalno stanuju, pa se u mjestu, gdje ih popis zatekne, popisuju kao privremeno prisutna. To su ista ona lica koja njihova domaćinstva popisuju kao privremeno odsutna. Dakle, stalni stanovnik grada Šibenika koji otpuče u dane popisa na pr. u Split, on se u Šibeniku u svom domaćinstvu popisuje kao privremeno odsutan, a u Splitu kod koga je smješten, kao privremeno prisutan.

Zbrajanjem trajno prisutnog i privremenog odsutnog stanovništva dobije se broj stalnih stanovnika jednog grada, odnosno mjesta, sela i t. d.

Da bi se popis mogao normalno odvijati potrebno je da se svaki građanin upozna sa sljedećim:

U dana 30. i 31. ov. mj. počevši u 8 sati ujutro popisivači će obilaziti svaku kuću kao i domaćinstvo (bilo ono porodično, kolektivno ili samačko), te će stariji članovi domaćinstva podijeliti onolik broj popisnih kartica koliko dotično domaćinstvo ima članova. Isto tako i domaćinstvo će primiti jedan list, kojeg treba popuniti. Popisivač će tom prilikom davati kraća uputstva o načinu ispunjavanja popisnice. Svako domaćinstvo je dužno da ispunji odgovore na sva

pitanja u popisnici, ako je ono za to sposobno, a ako nije, onda će pripremiti odgovore i čekati dok se popisivač ponovno vrati. U tom slučaju sam popisivač će ispuniti popisnice dotičnog domaćinstva.

Oni članovi obitelji koji će biti odsutni za vrijeme popisa, dužni su da u NO-u gradske općine podignu pomoćnu popisnicu — obrazac PS-1a —, koju treba da ispune i ispunjenu ostave u svom domaćinstvu, kako bi starijina domaćinstva ili popisivač mogao iz nje uzeti podatke i prenijeti ih u originalnu popisnicu PS-1, koja se inače ispunjava za svakog stanovnika. Pri ispunjavanju pomoćne popisnice dotična osoba dobili će potvrdu od NO-a gradske općine, a koju je dužna pomljivo čuvati. Naime, pri dolasku u drugo mjesto, popisivač će tamo zatražiti od svake osobe, koja je tu privremeno prisutna, potvrdu, po kojoj će se utvrditi da li je lice zaista ispunilo pomoćnu popisnicu pri odlasku iz svog mjesta u kojem stalno boravi. U tom slučaju kada se pokaže potvrda da je pomoćna popisnica ispunjena, ovaj će popisivač ispuniti podatke za osobu kao privremeno prisutnu, a ako, pak, lice ne bude imalo potvrdu, onda će popisivač

zahtijevati od lica po dva puta iste odgovore i to jedan put kao privremeno prisutno, a drugi put kao privremeno odsutno. Popisnica, koju će popisivač ispuniti kao privremeno odsutno, bit će dostavljena poštom općinskoj popisnoj komisiji gdje lice stalno boravi.

Da bi se izbjegla ovako duga procedura u pogledu popisa odsutnih lica, to se ove upozorava da navrijeme podignu i ispune pomoćnu popisnicu, a potvrdu koju će dobiti treba da pažljivo čuvaju i pokažu na zahtjev popisivača onog mjesta gdje ih popis zatekne.

Svi učenici nižih i srednjih škola, koji stanuju u Šibeniku, a njihove se obitelji nalaze u nekom selu na kotaru ili izvan njega — popisuju se kao privremeno odsutni iz svojih domaćinstava. U ovom slučaju uprave škola dužne su ispuniti za njih pomoćne popisnice najkasnije do 25. ov. mj., te iste u najkraćem roku dostaviti njihovim porodicama. Svi učenici u privredi popisat će se kao stalno prisutni u mjestu njihova naukovanja.

Svi radnici i službenici ustanova, nadležnata, poduzeća i t. d.

ispunjavat će pomoćne listove u upravi svog poduzeća, te ih dostaviti svojim porodicama, koje će moći u dane popisa za njih dati podatke popisivaču u njihovoj odsutnosti. Na pomoćnom listu će svaka ustanova odnosno poduzeće ispuniti točne podatke o zanimanju, položaju u zanimanju i grani djelatnosti za sve svoje radnike i službenike, pa će se tako izbjeći svako eventualno nagađanje kakvo zanimanje ima dotično lice. Ako se uzme u obzir da su najteža pitanja u popisnici baš ona koja se tiču zanimanja, položaja u zanimanju i grane djelatnosti, onda se tek može shvatiti kolika je važnost ispunjavanja ovih pomoćnih listova. A o tome baš i zavisi uspjeh popisa. Ne manja važnost je i pomoćna popisnica koju će ispunjavati lica — privremeno odsutna od svojih domaćinstava — kao i učenici škola, jer o njihovom pravilnom ispunjavanju također u velikoj mjeri ovisi uspjeh popisa stanovništva.

Međutim, s druge strane stanovnicima našeg grada omogućeno je, da se za sve nejasnoće predstojećeg popisa obraćaju NO-u gradske općine (gradskoj popisnoj komisiji) ili Statističkom uredu grada i kotara Šibenik (u zgradi NO-a kotara).

VIJESTI IZ NAŠEGA GRADA

ŠIBENIK
KROZ TJEDAN

Narodno sveučilište

U srijedu 25. ov. mj. u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća održat će prof. Ivo Kovačić predavanje pod naslovom »Škola i nastavnici u našoj stvarnosti«. Početak predavanja u 19 sati.

Kinematografi

TESLA: premijera engleskog filma u prirodnim bojama — LJUBAV JE LIJEPA — Dodatak: Filmske novosti br. 7. (do 23. III.)
Premijera talijanskog filma — SANJALA SAM RAJ — Dodatak: Filmske novosti br. 8.
SLOBODA: premijere njemačkog revijskog filma — MAJA POD VELOM — Dodatak: Uspomene s pruge. (18.—24. III.)
Premijera francuskog filma — DIVLJI DJEČAK — Dodatak: Svadba

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

Iz matičnog ureda

ROĐENI

Branko sin Vinke i Janje Šuperba; Mirjana kći Paške i Andrijane Spahija; Jasna kći Josipa i Anke Jurić; Zvonko sin Ante i Ane Erak; Sineva kći Mirke i Elene Čeko; Josip sin Kazimira i Mirjane Despot; Branislav sin Marka i Malilde Živković; Slađana kći Krste i Ede Strkalj; Živko sin Mira i Silvije Šižgorić; Mira kći Adama i Janje Svraka; Majda kći Ivana i Marije Baranović; Ivan sin Ante i Ane Šarić; Slavko sin Frane i Kale Labura; Nada kći Jure i Marije Furčić; Vice sin Jerka i Zorke Luša; Josip sin Božidara i Biserke Belamarčić; Radojka kći Slavke i Janje Slavica; Tijana kći Alemke Katalinić i Vlastimir sin Svelozara i Frane Kukura.

VIJENČANI

Skevin Petar, stražar — Božikov Miroslava, domaćica; Mijat Miro, zemljoradnik — Vlahov Roka, domaćica i Jurić Joso, trg. pomoćnik — Bogdan Marija, bolničarka.

UMRLI

Scotti Stjepan pk. Srečka, star 68 god.; Parat Ante pk. Marka, star 72 g.; Grgas-Bego Jurka rod. Matura, stara 86 god.; Sekso Petar pk. Paške, star 72 god.; Mikulandra Tona rod. Lambaša, stara 47 god.; Stegnjačić Soka rod. Kurkavica, stara 65 god. i Juras Marija rod. Čolović, stara 25 god.

KAZALIŠNA KRONIKA

„GRANIČARI“

Prošle nedjelje u Narodnom kazalištu imali smo priliku gledati izvorni igrokaz s pjevanjem i plesom u 3 čina »Graničari« od Josipa Freudenreicha, a u izvedbi šibenskih amatera, koje je uvijek bala drugarica Milka Bučić, žena, o čijim bi se zaslugama na kulturno-umjetničkoj polju u našem gradu dalo na dugo i široko pisati.

No, budući da smo ovdje ograničeni prostorom, a i sami materijal, koji kanimo obuhvatiti, neminovno nas obvezuje, da govorimo o predstavi i glumačkim interpretacijama, o kojima ćemo nastojati dati svoje mišljenje onako, kako su na nas izvršile impresiju, imajući pri tom u vidu, da je riječ o ljudima raznih profesija, a nikako umjetnicima kojima je kazalište poziv. Ali još prije toga, treba obavezno nešto reći i o samom djelu i njegovom autoru, da bismo, najzad, mogli doći do jednog opravdanog zaključka, s kojim ćemo se, po svojoj prilici, potpuno složiti: da »Graničari«, onakvi kakvi su, nisu bili najstariji izbor!

Josip Freudenreich (1827. do 1871.) nije bio književnik, ali je zato, uz Demetra, jedan od naših

Radovi na snimanju grada

Uspješan razvoj savremenog grada danas je neminovno uslovljen dobrom regulacionom osnovom. Pred tim zahvatom stoji i Šibenik. Opsežna građevna djelatnost, kao posljedica potreba Tvornice elektroda i ferolegura u Crnici i nove Tvornice i valjaonice aluminija u Ražinama, te raznih manjih privrednih poduzeća, nameće potrebu da se razni urbanistički problemi hitno riješe. Ti problemi do sada su riješavani u sklopu pojedinih blokova, skoro, nepovezano i necjelovito i to samo gdje je časovito bilo moguće doći do nekog rješenja. Takovo stanje još jače ukazuje na potrebu da se što hitnije pristupi izradi regulacione osnove za čitavo šire gradsko građevno područje, koje obuhvata prostor od Kekovače u Crnici do Utvine u Donjem polju.

Izrada regulacione osnove uslovljena je sa prethodnom izradom snimka, koji daje horizontalnu i visinsku predstavu terena, ili kako se to kaže plana sa izohipsama.

Na ovakvom snimanju započelo se raditi još 1947. godine i nastavilo u ljeto 1948. Tada je bio snimljen jedan dio područja u Crnici, te predjeli Plišac, Vanjski, Skopinac i Baldekjin.

Usljed pomanjkanja sredstava, kao i nedovoljnog razumijevanja za potrebe novog snimka, ovi su radovi dijelom nastavljeni po studentima Geodetskog tehnikuma u 1950. i 1951. godini. Tako je izmjereno skoro čitavo uže građevno područje, osim onog dijela unutar gradskih zidina i izrađen novi plan, ali samo u horizontalnom pogledu, pa je isti potrebno još nadopuniti sa visinskim podacima.

Drugom polovicom prošle godine, Geodetska uprava NR Hrvatske uputila je u Šibenik jednu terensku grupu, da nastave ovim radovima. Međutim, kako se tada ulazilo u zimski period, radovi nijesu dali željene rezultate. Ipak je ovim posljednjim radovima samom snimku data izvjesna zao kruženost, jer su skoro privedeni kraju radovi na uže izgrađenom dijelu, a dovršena su i snimanja ve-

ćeg dijela površine šireg građevnog područja u predjelu Crnica.

Tokom ove godine zauzimanjem NO-a gradske općine ovi će radovi biti nastavljeni sa daleko većim brojem stručnjaka, planirajući radove tako, da bi čitavo gradsko područje bilo dovršeno tokom ovoga ljeta i time stvorena mogućnost sistematskog rada na izradi regulacione osnove od strane Urbanističkog instituta.

Sama izmjera gradskog područja osim što ima svrhu da projektantu služi kao osnova i podloga razrade njegove zamisli i u konačnoj fazi podloga same regulacije, koristit će se i u razne druge svrhe. Tako novi plan treba da zamijeni dosadašnji već zastarjeli plan koji je bio sastavni dio zemljišne knjige (tavulara), a također da zamijeni i dosadašnji katastarski plan za ovo područje. Kadji toga, nužno će biti obilježavanje međa pojedinih parcela i točno upisivanje vlasničkih i posjedničkih podataka. Ove podatke moguće je pribaviti jedino na licu mjesta od samih zainteresiranih strana-

Pojačana mreža prodaje kruha

Da bi se izbjegle gužve pred prodavaonicama kruha, u posljednje vrijeme je na inicijativu Odjela za privredu pri NO-gradske općine, proširena mreža prodaje kruha i na prodavaonice mješovitom robom. Međutim, kako doznajemo iz pomenu-tog Odjela za privredu postojeća mreža prodaje kruha u najskorije vrijeme proširit će se otvorenjem nekoliko

Izvršena krađa

11. III. oko 20 sati u Uskom prolazu pred kućom br. 1 nepoznati počinitelj izvršio je krađu nad Petrom Rajčićem, trafikantom i maloljetnom kćerkom, kojoj je ovaj iz ruku odnio kožnatu tašnu u kojoj su se nalazile poštanske i taksene marke, kao i gotov novac u ukupnoj vrijednosti od preko 100 hiljada dinara. Organi Odjela za unutrašnje poslove vode izvjeđe u traganju kradljivca,

specijalnih prodavaonica kruha.

Osuđeni zbog davanja lažnih podataka

Ovih dana pred Kotarskim sudom u Šibeniku odgovarala su tri lica zbog davanja neistinitih podataka, kao i podstrekavanja na isto u predmetu reguliranja penzije (radnog staža). Dva lica kažnjena su po tri mjeseca zatvora, dok je treće lice osuđeno na četiri mjeseca zatvora.

I u Drnišu su tri lica optužena da su koristila bolesničke listove socijalnih osiguranika i sa istima se predstavljali u bolnici, pa su se na taj način liječili na račun onih koji su socijalno osigurani.

U koliko ovakovi i slični slučajevi ne prestanu, sud će biti prisiljen da izreče daleko teže kazne.

zbog svega toga predstava je bila prilično monotona, neugra-na, diletantska. No, da onako predstava nije popraćena muzikom i pjevanjem, što bismo tek onda mogli od nje očekivati?

Ante Belamarčić, interpretirajući naslovno lice Andriju, dao je jednu od bolje odigranih uloga. U početku je bio malko nesiguran, neugran, no što je radnja tekla sve dalje, on je bivao sve bolji, uvjerljiviji, da bi u zadnjim dvjema slikama, unatoč literarnoj sirovosti i neizradjenosti svoga Andrije, dao takvu glumu, koja prelazi svake okvire diletanstva, prirodnu i neusiljenu.

Ni Jelisava Stipišić, koja je igrala Andrijinu ženu Macu, nije bila loša, iako je trebala da što intenzivnije izrazi opravdanu bol majke, koja iskreno voli, kao bijes i mržnju graničarke, koja iz dna duše mrzi. No, možda sve to nije bilo u njoj mogućnosti, ali, čini nam se, da je ipak morala biti uvjerljivija, vitalnija, budući da se je imao utisak, da ona nije puki diletant.

Duhovitog i dobročudnog Grga, kreirao je Branko Plelikosa upravo onako, kako se to samo može poželjeti. Kao vrsni glumac. Uostalom, on i jeste glumac. Samo je šleta, što on nije i dalje nastavio na daskama, jer on zato ima sve uslove: i talenta i rutine. I ne će, dakako, biti pret-

ZAPAZANJA I PRIJEDLOZI

Nekorektan postupak

14. III. došla sam kod direktora poduzeća »Meso-voće« Andrije Bumbera, da podmiri dugovanje mom mužu Anti Slavici, za učinjenu uslugu.

Prvi put kad sam došla direktor Bumber iščekao me sa psovka i riječima da mi ne će isplatiti, jer da nema novaca. Prešla sam preko toga, pa sam se obratila drugu Bilandiji, da mi on likvirira račun, što mi je isti i učinio.

Nakon obavljenih poslova oko likvidacije računa i ovjere sa strane Uprave prihoda, došla sam ponovo u kancelariju poduzeća »Meso-voće« kod blagajnika, koji mi je izdao ček.

Međutim, direktor Andrija Bumber mi je rekao da ček ne će potpisati, a nihi će dozvoliti da se isplati. Htjela sam otići, međutim, on me opet vratio u kancelariju, ali ne zato da potpiše ček, već me je ipsovao, isparao ček i bacio mi ga u lice.

Napominjem, da je račun za izvršenu uslugu napravljen na 20.000 dinara, a za prijevoz na relaciju: Šibenik—Trogir—Šibenik, Šibenik—Knin—Golubić—Šibenik.

Ovo sam prisiljena iznijeti u štampi jer nije ovo jedini slučaj lošeg postupka sa strankama od strane direktora »Meso-voće«. R. Slavica

Ni sekunde poslije 19 sati

Pod gornjim naslovom drug Drago Kovač u prošlom broju »Šibenskog lista« kritizira postupak službenika Marije Grubišić, jer da ova iza 19 sati ne će da radi.

Nije nam namjera da opravdavamo drugaricu Grubišić, koja priznaje da je to rekla, nego da upoznamo javnost s razlozima tog ispada.

Marija Grubišić je kao službenik jedna od najvrjednijih u našoj ustanovi, iako po svom stažu jedna od najmlađih. Ona radi ukupno od 10—11 satj dnevno. Čak i kod kuće nekad posvršava poslove, koje zbog pre-

opterećenosti u uredu nije dospjela da izvrši.

Nadalje, ambulanta dr. Ivana Gurdulića je jedno od najtežih radnih mjesta u našoj ustanovi, jer ima najveći broj pregleda, a pogotovo sada kada vlada epidemija gripe.

Prema tome je jasno da je Marija Grubišić preopterećena radom i da radi toga može doći i do nervoznih ispada, koji nisu poželjni, ali koji su mogući.

Uprava Doma narodnog zdravlja

Baci i Narodno sveučilište

Kako je poznato svake srijede u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća Narodno sveučilište održava popularna predavanja za građane Šibenika. Na repertoaru ovog sveučilišta pojavljuju se veoma zanimljiva predavanja. Tako su u posljednje vrijeme održana predavanja o životu i radu Nikole Tesle, zatim predavanje o Gogoljevom »Revizoru«, pa »Kulturni čovjek i knjiga« i t. d. Sve su to teme, koje đacima mogu mnogo koristiti u savladavanju školskog programa. Osim toga ta pre-

davanja proširuju i opću naobrazbu što je neophodno potrebno za svakog đaka, a ne da se samo bukvalno zadovolji školskim programom. Takva laka i pristupačna predavanja treba da okupe još više učenika, osobito učenika viših razreda gimnazije.

No, predavaonica sveučilišta prilično je malena, a broj slušača stalno se povećava. Mislim da bi taj problem trebalo što prije riješiti.

I. Belan
učenik VII. raz. gimnazije

Uspješna godina Narodne glazbe

Na godišnjoj skupštini šibenske narodne glazbe, a koja je održana u nedjelju 15. ov. mj., prijedlog drugova Marijana Belamarića i Juste Deladovana da se post-

novno izabere stara uprava na čelu sa drugom Ivišom Baranovićem, jednoglasno je prihvaćen. To je ujedno veliko priznanje dosadašnjoj upravi za uspjehe koji su postignuti u prošloj godini.

Na skupštini je proanaliziran prošlogodišnji rad društva, te je naročito počtučeno da je glazba postigla vidan napredak u pogledu samog kvaliteta, koji se, kako je rekao drug Iviša Baranović, može uporediti i sa profesionalnim glazbama u zemlji. Isto tako postignuti su zadovoljavajući rezultati i u pitanju pomlađivanja glazbe u koju svrhu 22 mlada glazbara pod rukovodstvom Ive Žepine i Drage Kukoća uče sviranje na pojedinim instrumentima, Uočeno je, međutim, da je usljed nedovoljnih prostorija i malog broja instrumenata, morao biti ograničen spis novih članova.

I pored mnogih teškoća, a zahvaljujući razumijevanju i pomoći privrednih poduzeća i NO-a gradske općine, nabavljene su nove uniforme, te nekoliko najnužnijih instrumenata.

Prije nego su upućeni pozdravni telegrami drugu Titu i Vladimiru Bakariću, donijet je plan rada za 1953. godinu. Izučavanje mladog kadra i proslava 105. godišnjice od osnutka ove napredne kulturne ustanove — najvažniji su zadaci, koje ima da izvrši sadašnja uprava.

Roko Dobra

Rastu zadružni kadrovi

Kotarski savez poljoprivrednih zadruga — Šibenik od oslobođenja pa na ovamo — zaključeno do konca veljače o. g. uputio je na razne knjigovodstvene tečajeve i oспособio za ovo zvanje 159 polaznika. Instruktorske i pomoćno-revizorske tečajeve završilo je 17 polaznika, revizorski tečaj 1, zatim općih poslova za zadrugu 2, za trgovačke pomoćnike 111, za ribarske rukovodioce 4, planere 1, za rukovodioce otkupa 3, za poslovodce trgovačkih radnji 19, za jednoobrazno knjigovodstvo 2, otkup kože i vune 2, evidentičare 3, za knjigovodstvo SRZ 25, tečaj za brigadiru SRZ 17, za rukovodioce poljoprivrede 10, za odgojiteljice u SRZ 2, i tečaj za otkup ljekovitog bilja 1 polaznik.

Iz ovih podataka vidi se da je do sada zadružni sektor preko KSPZ školovao 379 polaznika. Ako je svaki od njih pohadao ove tečajeve prosječno po dva i pol mjeseca izlazi da je to školovanje iznosilo oko 950 mjeseci ili 79 polaznika punu godinu dana, a za školovanje tog osoblja utrošeno je oko 2 miliona dinara. Kod ovog treba istaknuti da je taj mladi kadar u tako relativno kratkom roku uspio da preuzme naročito rad u trgovini od starih nezdravih elemenata nasljednih iz stare Jugoslavije i da dugogodišnjim radom stekne potrebne kvalifikacije.

Većina školovanog kadra uslijed raznih previranja od prvih dana napuštala je zadružni sektor, ulazila u državni, privredni i administrativnu upravu.

Danas, iako je učinjeno dosta, ipak još deseci zadruga ostaju bez knjigovodstva, a svaka je školovala gotovo po četiri. Ništa bolje ne stoji situacija i s trgovačkim osobljem, pa smatram obzirom na reorganizaciju državnog aparata i privrede, da bi bilo potrebno ponovno popuniti radna mjesta sa najspособnijim kadrovima koje je zadruga školovala. Ovim će se omogućiti da naš zadružni sektor bolje, lakše i brže izvršava zadatke koji budu stajali pred nama u daljnjoj izgradnji socijalizma.

Rad na tim pitanjima naročito je uzeo zamaha u drugoj polovini 1952. god., i taj član i danas postaje sve veći u mnogim našim selima. Prišlo se metodi usavršavanja žena zadrugarki, koje će sutra biti u stanju da budu dobre domaćice, majke i političke radnice.

Do konca veljače o. g. kroz krojačke tečajeve, koji se održavaju po selima, prošlo je 202 žene, i to: u Krapnju 24, Đevrskama 19, Skradinu 38, Južnom Primoštenu 20, Primošten selu 51, Prvić Lucij i Šepurini 25 i u Murteru 25. Tečajevi traju prosječno od 2 do 3 mjes-

ca. Savez ima sada tri stalne nastavnice koje održavaju tečajeve uz pomoć učiteljskog kadra, te političkih i zdravstvenih radnika i komisije za gospodarsko prosvjećivanje. Tečajevi rade pola vremena teoretski, a pola praktično. Poslije svakog završenog tečaja priručje su izložbe ručnih radova, koje su dosta bogate kvantitativno i kvalitativno, a posjećuje ih ne samo stanovništvo iz dotičnih mjesta, već i okolice. Polaznice poslije položenih ispita dobivaju potvrde o svršenim tečajevima.

Nedavno je GSPZ održao 15-dnevni seminar sa ženama-agronomkama i izmijenjena su iskustva. Rad će ubuduće biti nešto izmijenjen i težište će biti na go-

spodarskom prosvjećivanju i održavanju gospodarskih tečajeva.

Financijski efekat poslovanja zadruga iz 1952., koji je registriran kao čista akumulacija zadruga od preko 20 miliona dinara, bez sumnje će pomoći da pojačaju sve grane djelatnosti, a naročito kulturno-prosvjetni rad.

Ovogodišnja konferencija SKH pohvalila je rad KSPZ u riječima druga sekretara Pere Škarje, koji je pored ostalog rekao: »Kotarski savez u ovoj godini časnno je izvršio svoj zadatak. Mi i u buduću dat ćemo sve od sebe, da ovaj rad bude jači, življi i bolji, a rezultati će reći svoje«.

Duje Benat

ZA NAŠE POLJOPRIVREDNIKE

Iz prakse nam je poznato da sve breskve ne dozrijevaju u isto vrijeme. Zbog toga ih i dijelimo u tri grupe: rane, srednje rane i kasne sorte.

Rane sorte dozrijevaju do konca lipnja, srednje rane od konca lipnja do kraja prve polovice kolovoza, dočim kasne su one koje dozrijevaju poslije ovog perioda.

Rane breskve su uglavnom američkog porijekla. Najbolje uspijevaju u umjerenom klimi i na srednje dubokim tlima. U toplim krajevima, u koje spada i Dalmacija, dešava se da otpadaju cvjetni pupovi. Ukoliko prihvatimo sadnju ranih sorti, moramo nastojati da ih sadimo obično na obroncima bregova, gdje mnogo bolje uspijevaju od onih u ravninama. Ovdje često i uz najbolje uvjete dobijamo mnogo lošiji plod. Rane breskve su isključivo durancije (ili kako ih narod nazivlje glodance), t. j. one kod kojih se meso drži uz košticu. Od ranih bresaka najvažnije su ove:

Majski cvijet je najrašenija sorta kod bresaka. U našim krajevima zrela je već u drugoj polovici svibnja. To je prvorazredna sorta, čiji je plod prilično krupan, sočan, te posjeduje lijepi miris. Pošto je to najranija sorta, to je preporučamo našim poljoprivrednicima da je što više sade, jer će im donijeti i najveće koristi. Osim toga treba napomenuti da je ova sorta pogodna i zbog toga što kasno cvate, a njenj cvjetovi mogu da podnesu priličnu hladnoću.

Pobjednik je sorta koja sazrijeva nešto kasnije od prethodnog. I ona je prilično blaga za naše krajeve. Obilno rodi, a plodovi su joj lijepi.

Uneda sazrijeva također nekoliko dana kasnije

od majske cvijeta. Njeno je dobro svojstvo što redovito rodi svake godine, a uz to i obilno. Plodovi su joj nešto sitniji, te se preporuča da se kod preobilne rodosti vrši prorjeđivanje plodova. Za razliku od ostalih navedenih sorti ova neobično dobro podnosi hladnoću.

Ovim trima sortama moramo posvetiti punu pažnju i uzgajati ih u našim poljima. No uza sve ove, možemo napomenuti još neke kao Aleksander, Amsdem i Sveed. One posjeduju slična svojstva kao i naprijed spomenute sorte, te ih ne treba potpuno isključiti iz uzgoja.

U srednje rane breskve spadaju ove sorte:

Triumf dozrijeva do polovice lipnja. Vanredno je rodna i raste bujno.

Admiral Deuce sazrijeva gotovo u isto vrijeme kao i prethodni, ima dobar okus, krupan plod i prilično je rodan.

Moretini I. i II. dozrijevaju do konca srpnja. Dobrog su okusa i mirisa. Zbog svoje plodnosti treba ih preporučiti za sadnju.

Alton je sorta koja obilno rodi. Sazrijeva koncem srpnja do polovice kolovoza.

Carmen sazrijeva do konca srpnja. Rodnost osrednja.

OBAVIJEST

Pozivaju se svi lični i porodični ratni vojni invalidi sa područja grada i kotara Šibenik, a kod kojih postoji potreba za banjsko-klimatsko liječenje, da se prijave KOMISIJI ZA BANJSKA I KLIMATSKA LIJEČENJA RVIJ-e, koja je osnovana pri Gradskoj poliklinici.

Ova komisija otpočela je radom 14. ov. mj. i radi svakog dana osim nedjelje od 10—13 sati, zaključno do 31. ožujka o. g.

Pravo na ovo liječenje imaju svi lični ratni vojni invalidi ukoliko se ustanovi da je uslijed bolesti to liječenje potrebno. Porodični ratni vojni invalidi imaju pravo na ovo liječenje ukoliko

dijetka nije klonula, već je kroz čitavo vrijeme nastojala da smanji rezultat, međutim, ništa joj nije polazilo za rukom. Zanimljivo je, da je uza sve primljene zgotitke, vratar Gašćić izvanredno branio. Uspio je da obrani i jedanaesterac kojeg je izveo Đurić.

Zgotitke su postigli Tedling 4, Đurić i Tambača po dva, Jelenković i Erak I po jedan. Pred oko 500 gledalaca susret je dobro vodio Stanko Knez.

PODUZEĆE LUKA I SKLADIŠTA ŠIBENIK

Raspisuje

KONKURS

za prijem u službu šest službenika brojača — pisara grupa.

Kandidati treba da ispunjavaju opće uslove potrebne za prijem u državnu službu, te da podnesu potrebne dokumente.

Primaju se oni kandidati koji su završili nižu srednju školu (mala matura) sa reguliranom vojnom obavezom.

Prilijeni kandidati dobit će zvanje pripravnika brojača-pisara grupa, sa plaćom predviđenom tarifnim pravilnikom poduzeća. Isti su dužni da po završetku pripravnčkog staža, polože propisani stručni ispit, nakon kojeg će biti prevedeni u zvanje stalnih brojača-pisara grupa.

Vlastoručno pisane molbe podnijeli najdalje do 25. ov. mj. upravi poduzeća.

Sorte bresaka

Meso joj je bijele boje, sočno i mirisavo te je prilično mekano. Veoma otporna prema hladnoći, tako da joj cvjetovi bez većih posljedica podnose i do minus 3 stepeni Celzusa.

što se tiče sadnje kasnih sorti moramo biti vrlo oprezni. Kasne sorte dolaze u ono vrijeme, kada dozrijeva razno drugo voće, kao grožđe i t. d., pa stoga preporučamo poljoprivrednicima da biraju, ako već žele, najkvalitetnije odnosno najkrupnije sorte. Sa naše strane preporučamo samo dvije sorte i to:

Hale, koja zori do konca kolovoza. Plodovi su vrlo krupni, tako da ponekad imaju težinu i do 50 dkg. Jedina joj je mana što posjeduje slab pelud za oplodnju, radi čega moramo paziti da ne bude sama u uzgoju, već sa sortama koje cvate u isto vrijeme, a to su Elberta i obična vinogradska. Inače je otporna prema hladnoći.

Elberta sazrijeva nešto kasnije od Hale. Treba istaknuti dobru stranu ove sorte, a ta je da se lako prilagođava terenskim i klimatskim prilikama.

Upućujemo poljoprivrednike, ukoliko su zainteresirani za sadnju bresaka da se u prvo vrijeme drže uglavnom gore spomenutih sorti.

Ing. M. Lalić

Poljske krađe - veliko zlo

Pohvalno je za »Šibenski list« što se u njemu dalo prostora poljoprivrednim stručnjacima da iznesu naučno-tehničku stranu i plan razvitka poljoprivrede na našem kotaru. Međutim, taj plan ometaju štete prouzročene krađom, koje su teška rana poljoprivredi.

Iz tih članaka se vidi čemu teži kako naša narodna vlast tako i ispravni poljoprivrednici. Ali mi se čini da je mnogo neostvarljivo bez strogih zakonskih mjera, jer štetočine ne će da poštuju krvave trude poštenih poljoprivrednika, težaka.

Molim, dajte i meni prostora, da kažem nešto o štetočinama i iznesem praktičnu zaštitu plodova koje daje naša poljoprivreda, a koje otimaju nesavjesni ljudi, neradiše i lopovi.

S područja bivše Skradinske općine prije rata izvozilo se oko 800 vagona vina, 50 vagona ulja, 50 vagona bajama i dovoljno svakog vrstnog voća. Bilo je razvijeno i marvojestvo. Godišnje su održavana tri velika sajma, zatim marveni pazar svakog ponedjeljka. Danas, nažalost, sve je to mnogo smanjeno. Jedan od važnih uzroka tome su i poljske krađe.

U mnogim selima grana voćarstva gotovo je nestala, iako za voćarstvo ima sjajnih uslova, a to zato, jer se nije moglo očuvati plodove. Stabla, koja su prirodno propala nije se obnavljalo novim. Mnoga je sasjekao sam vlasnik iz očaja, jer, kad ne može da se koristi plodom, čemu onda voćka, kad nema vlasniku, neka nema ni lopovu.

U viš navrata vidio sam na pijaci razno voće gotovo potpuno zeleno. Pitaoh bih, zašto beru nezrelo i dobio bih odgovor, da su prisiljeni, jer da je ostalo još koji dan na stablu, da bi štetočine sve raznijeli i ogranke polomili, te da vole ubrati nezrelo pa makar i svinje

Jer imam primijetiti, da mi imamo neke lugare, a uza sve to šume, (gajeve) nemilosrdno se uništava, siječe, puštoši. Usred dana često se vidi kako kradljivci na tovare gone zelenu dehelu, borovinu. A kud se sve to goni?

Mato Bedrica

Nekoliko podataka o broju stanovnika u našoj zemlji i svijetu

Broj stanovnika u Jugoslaviji iznosio je 1921. god. 12,423,000, 1931. god. 14,458,000, 1948. god. 15,772,000, a prema procijeni 1952. god. broj stanovnika iznosio je 16,545,000.

Dakle, u cijeloj našoj zemlji stanovništvo se posljednjih 30 godina povećalo za 4,122,000 t. j. za 33,18%.

Kakova je situacija u cijelom svijetu? Prema podacima kojima raspolažu Ujedinjene nacije na svijetu je bilo 1861. god. 1,150,000,000 stanovnika, a 1949.

god. bilo je 2,378,000,000 stanovnika. Dakle, za 90 godina stanovništvo se na cijelom svijetu povećalo za oko 1,228,000,000 t. j. 106,78%. Za isto razdoblje na području naše Republike stanovništvo se povećalo za 87,03%. Karakterističan je primjer SAD na čijem području je prema popisu 1790. god., bilo samo 3,929,000 stanovnika, međutim za 110 godina t. j. do 1900, taj se broj podigao na 76,000,000, a godine 1950. broj stanovnika u SAD iznosio je 149,000,000.

SKUPŠTINA ŠAHOVSKOG DRUŠTVA

Nedavno je održana godišnja skupština šahovskog društva »Šibenik«, koja je nakon pročitanih izvještaja konstatirala da je jedan od najaktuelnijih problema društva pitanje novih prikladnijih prostorija, bez kojih se ne će moći zamisliti uspješniji rad društva. Daljnje goruće pitanje je pomaćanje novčanih sredstava koje onemogućava perspektivu njegove daljnjeg razvitka. Međutim, kada bi se sva privredna poduzeća odazvala pozivu društva, da se začlane kao podupirajući članovi, tada bi se finansijsko pitanje riješilo solidno i trajno.

U novi upravni odbor jednoglasno su izabrani: Ivo Vikario, Ante Roša, prof. Frane Kumar, Jure Jureša, Ivo Grgas, Andrija Međić, Andrija Dvornik, Joso Mikulandra i Filip Radonić.

SPORTSKI ŽIVOT

Prijateljski susret mjesnih rivala

U nedjelju je održan prijateljski nogometni susret između »Šibenika« i »Jadrana« koji je završio visokom 10:0 (4:0) pobjedom ekipe »Šibenika«.

Gledaoci su bili neobično zadovoljni ne samo zbog brojnih zgoditaka i lijepe i korisne igre jedanaesterice »Šibenika«, već i zbog drugarskog tona u kojem je o-

držan susret. On je pokazao da ona ekipa koja, pored ostalih vrlina, posjeduje i mirne živce zna prikazati igru protkanu duhovitim kombinacijama te korisno iskoristiti šanse pred vratima protivnika, a to se moglo vidjeti kod ekipe »Šibenika«. Jedanaesterica »Jadrana«, iako je primila veliki broj zgo-

Osnovan nogometni klub „Jadran“

Na redovitoj godišnjoj skupštini »SD »Jadran«, koja je nedavno održana, među ostalim je odlučeno, da se postojeća nogometna sekcija izdvoji iz društva i započne djelovati kao potpuno samostalni nogometni klub pod imenom »Jadran«.

Na prvom sastanku ovog kluba izabrana je uprava. Za predsjednika je izabran Krsto Sindig, za potpred-